

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 22/2024
04.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници АА из ..., чији су пуномоћници Драгица Бркић и Александар Веселиновић адвокати из ..., против туженог НИС ад Нови Сад, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1776/18 од 14.11.2018. године, у седници већа одржаној дана 04.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1776/18 од 14.11.2018. године тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 645/2018 од 25.04.2018. године, у другом и трећем ставу изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова поступка исплати тужиљи износ од 234.744,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 645/2018 од 25.04.2018. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужба повучена у делу за исплату зараде из добити за 2011. и 2012. годину. Ставом другим изреке, тужбени захтев је усвојен, а ставом трећим изреке обавезан тужени да на име мање исплаћене зараде у 2011. и 2012. години исплати новчане износе наведене у том ставу изреке, са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име парничних трошкова исплати тужиљи износ од 156.655,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1776/18 од 14.11.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је као неосновна жалба тужиље док је жалба туженог усвојена и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 645/2018 од 25.04.2018. године преиначена у другом, трећем и четвртном ставу изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се тужени обавезе да јој у 2011. и 2012. години исплати мање плаћену зараду, у новчаним износима наведеним у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до

исплате, као и да јој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 156.655,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 913/2019 од 04.12.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1776/18 од 14.11.2018. године тако што је одбијена жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 645/18 од 25.04.2018. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиљи трошкове поступка у износу од 234.744,00 динара у року од осам дана.

Одлуком Уставног суда Уж 5262/2020 од 07.03.2024. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба привредног друштва „НИС“ ад Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 913/19 од 04.12.2019. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење, зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 913/19 од 04.12.2019. године и одређено да Врховни суд донесе нову одлуку о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1776/18 од 14.11.2018. године.

Одлучујући поново о ревизији тужиље, у складу са чланом 403. став 2. тачка 2. и чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код туженог од 01.06.2006. године до 06.08.2012. године, када јој је радни однос престао на основу постигнутог споразума са послодавцем. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили социјални програм за „НИС“ ад. Одредбом члана 9. тог социјалног програма тужени се обавезао да ће одмах након преузимања „НИС“ ад извршити једнократно и трајно повећање зарада запослених за 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења социјалног програма (17.06.2008. - 31.12.2012. године). Тужени се социјалним програмом (члан 10) обавезао и да се реална вредност зарада запослених, које су утврђене чланом 9, не смањује. Преузимање „НИС“ ад Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџерима I и II групе, исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за април 2009. године, на основу одлуке од 30.04.2009. године којом је предвиђена наведена исплата, утврђена чланом 42. Колективног уговора туженог. У наредном периоду важења социјалног програма, увећање зараде од 15% није исплаћивано запосленима.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да социјални програм има карактер општег обавезујућег акта и да је зато тужени био

дужан да за време његовог важења запосленима исплаћује зараду увећану за 15%. Због тога је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату разлике између зараде исплаћене тужиљи и њене зараде увећане за 15%, у висини утврђеној вештачењем.

По становишту другостепеног суда, социјални програм не представља непосредан и аутономан извор права за запослене, већ само намеће обавезе купцу да предузме одговарајуће мере ради реализације зацртаних циљева приватизације „НИС“ АД. Због тога је, одлучујући о жалби тужене, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у делу за исплату разлике зараде.

Врховни суд, иако прихвата разлоге из одлуке Уставног суда Уж 5262/2020 од 07.03.2024. године из којих произилази да се закључени социјални програм не може сматрати општим актом, ипак и даље налази да је ревизија тужиље основана. Наиме, одредбом члана 9. закљученог социјалног програма који су потписали сви овлашћени представници учесника у његовом доношењу, конституисана је за послодавца (туженог) обавеза која има непосредно правно дејство према свим запосленима, па тај програм у конкретном случају, сагласно обавезама и правима које се њиме конституишу, има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужиља, као тада запослени код туженог послодавца, има непосредно право да на основу члана 149. став 1. Закона о облигационим односима захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма. Правилност оваквог закључка поткрепљује и поступање туженог који је, у циљу испуњења обавезе установљене чланом 9. социјалног програма, за први месец пословања по потписивању социјалног програма своју обавезу у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев за исплату неизмирене разлике за преостали период важења социјалног програма, а за утужени период у овом спору.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у другом ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. ЗПП у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП. Тужиљи су досуђени трошкови поступка за састав тужбе и три поднеска у износу од по 6.000,00 динара, приступ на шест одржаних рочишта у износу од по 7.500,00 динара и три неодржана рочишта у износу од по 4.500,00 динара, састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и ревизије у износу од 24.000,00 динара, као и судске таксе за тужбу у износу од 3.820,00 динара, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду у износу од по 12.053,00 динара, ревизију у износу од 24.106,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 36.159,00 динара.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић